Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

1 август 2025 година*

„Преюдициално запитване — Член 19, параграф 1 ДЕС — Задължение на държавите членки да установяват правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Право на ефективни правни средства за защита — Възможност за използване на арбитраж — Арбитраж между частноправни субекти — Наложен арбитраж — Решение на орган на международна спортна федерация, с което се налага наказание — Решение на Спортния арбитражен съд (CAC), потвърдено с решение на юрисдикция на трета държава — Способ за защита срещу арбитражно решение — Национална нормативна уредба, която придава на арбитражното решение сила на пресъдено нещо между страните по спора и доказателствена сила пред трети лица — Правомощия и задължения на националните юрисдикции, пред които е направено позоваване на арбитражното решение — Ефективен контрол на съответствието на такова арбитражно решение с императивни принципи и разпоредби на Съюза“

По дело C-600/23

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour de cassation (Касационен съд, Белгия) с акт от 8 септември 2023 г., постъпил в Съда на 2 октомври 2023 г., в рамките на производство по дело

Royal Football Club Seraing SA

срещу

Fédération internationale de football association (FIFA)

Съюз на европейските футболни асоциации (UEFA),

Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA),

при участието на:

Doyen Sports Investment Ltd,

СЪДЪТ (голям състав),

* Език на производството: френски.

състоящ се от: K. Lenaerts, председател, K. Jürimäe, C. Lycourgos, I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, A. Kumin, N. Jääskinen и D. Gratsias, председатели на състави, E. Regan, I. Ziemele, J. Passer (докладчик) и Z. Csehi, съдии,

генерален адвокат: T. Ćapeta,

секретар: C. Di Bella, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 1 октомври 2014 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за Royal Football Club Seraing SA, от J.-L. Dupont, M. Hissel и F. Stockart, адвокати, F. Irurzun, abogado, и M. Orth, Rechtsanwalt,

– за Fédération internationale de football association (FIFA), от A. Laes, avocat, и D. Van Liedekerke, advocaat,

– за Union des associations européennes de football (UEFA), от P. González-Espejo García, abogado, B. Keane, D. Slater и D. Waelbroeck, avocats,

– за Union royale belge des sociétés de football ASBL association (URBSFA), от N. Cariat и A. Stévenart, avocats, и E. Matthys, advocaat,

– за Doyen Sports Investment Ltd, от M. Hissel, avocat,

– за белгийското правителство, от M. Jacobs, L. Jans, C. Pochet и M. Van Regemorter, в качеството на представители, подпомагани от Y. Herinckx, avocat,

– за германското правителство, от J. Möller и A. Hoesch, в качеството на представители,

– за гръцкото правителство, от K. Boskovits, в качеството на представител,

– за френското правителство, от B. Fodda, J.-B. Merlin, M. Raux и B. Travard, в качеството на представители,

– за литовското правителство, от S. Grigonis и V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, в качеството на представители,

– за нидерландското правителство, от M. H. S. Gijzen, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от F. Erlbacher, T. Maxian Rusche, S. Noë и F. Ronkes Agerbeek, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 16 януари 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 19, параграф 1 ДЕС, разглеждан във връзка с член 267 ДФЕС и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Royal Football Club Seraing SA (наричан по-нататък „RFC Seraing“) и Fédération internationale de football association (ФИФА), от една страна, и Union des associations européennes de football (УЕФА) и Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA), от друга страна, относно искане за обявяване на недействителност, постановяване на разпореждания и присъждане на обезщетение за вредите, които RFC Seraing твърди, че е претърпял в резултат на прилагането спрямо него от тези три асоциации на противоречащи на правото на Съюза и следователно недействителни норми.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС гласи:

„Държавите членки установяват правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза“.

4 Член 267 ДФЕС предвижда:

„Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася преюдициално относно:

а) тълкуването на настоящия договор;

б) валидността и тълкуването на актовете на институциите, органите, службите или агенциите на [Европейския съюз].

Когато такъв въпрос бъде повдигнат пред юрисдикция в държава членка, тази юрисдикция би могла, ако счита, че по този въпрос е необходимо решение, за да бъде постановено нейното решение, да поиска от Съда на Европейския съюз да се произнесе.

[…]“.

5 Член 47 от Хартата е озаглавен „Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес“ и предвижда:

„Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

[…]“.

Белгийското право

Кодекс за съдебната власт

6 Кодексът за съдебната власт, изменен със Закона за приемане на разпоредби в областта на правосъдието от 21 декември 2018 г. (Moniteur belge от 31 декември 2018 г., стр. 106560) (наричан по-нататък „Кодексът за съдебната власт“), съдържа първа част, озаглавена „Общи принципи“. Глава III от нея е озаглавена „Съдебни решения, определения и разпореждания“ и съдържащият се в нея член 19, първа алинея гласи:

„Решението е окончателно, доколкото изчерпва компетентността на съответния съд по предмета на спора, с изключение на предвидените в закона средства за правна защита“.

7 Съдържащата се в първа част глава IV е озаглавена „Сила на пресъдено нещо“. Тази глава IV включва членове 23—28, които предвиждат:

„Чл[ен] 23

Силата на пресъдено нещо се прилага само по отношение на предмета на решението. Исканията трябва да бъдат същите, да имат същите основания, независимо от правните основания, които са посочени, и делото трябва да бъде между същите страни в същото им качество. Постановеното решение няма сила на пресъдено нещо за искания, които са предявени на същите основания, но чието разглеждане не е от компетентността на съда поради посочените правни основания.

Чл[ен] 24

Всяко окончателно съдебно решение има сила на пресъдено нещо от момента на постановяването.

Чл[ен] 25

Силата на пресъдено нещо не допуска повторно разглеждане на искането.

Чл[ен] 26

Силата на пресъдено нещо се запазва, докато решението не бъде отменено.

Чл[ен] 27

Възражение за сила на пресъдено нещо може да се повдигне пред първоинстанционния съд, който разглежда искането.

То не може да бъде повдигнато служебно от съда.

Чл[ен] 28

Всяко съдебно решение придобива сила на пресъдено нещо от момента, в който повече не подлежи на възражение или обжалване, освен при предвидените в закона изключения и без да се засягат последиците от извънредните способи за обжалване“.

8 Шестата част от Кодекса за съдебната власт е озаглавена „Арбитраж“. Съдържащата се в тази част глава VI е озаглавена „Арбитражно решение и прекратяване на производството“ и член 1713 от нея гласи:

„§ 1. Арбитражният съд се произнася окончателно или междинно с едно или повече решения.

[…]

§ 9. В отношенията между страните арбитражното решение има действието на съдебно решение“.

9 Глава VIII от посочената шеста част от Кодекса за съдебната власт е озаглавена „Признаване и изпълнение на арбитражни решения“ и съдържа по-специално членове 1719—1721, които гласят:

„Чл[ен] 1719

§ 1. Арбитражното решение, постановено в Белгия или в чужбина, подлежи на принудително изпълнение само след като бъде обявено за изпълняемо, изцяло или частично, от първоинстанционния съд в съответствие с производството по член 1720.

§ 2. Първоинстанционният съд може да приеме, че решението подлежи на изпълнение само ако арбитражното решение вече не може да бъде оспорвано пред арбитрите или ако арбитрите са разпоредили предварителното му изпълнение независимо от обжалването.

Чл[ен] 1720

§ 1. Първоинстанционният съд е компетентен да разгледа искане за признаване и изпълнение на арбитражно решение, постановено в Белгия или в чужбина.

[…]

§ 2. Когато решението е постановено в чужбина, териториално компетентният съд е първоинстанционният съд по седалището на апелативния съд, в чийто съдебен район лицето, срещу което се иска допускане на изпълнение, има местоживеене, а при липса на постоянен адрес, обичайно пребиваване или седалище, или при липса на такова, установяване или клон. […]

[…]

§ 5. Арбитражното решение може да бъде признато или обявено за изпълняемо само ако не противоречи на условията по член 1721.

Чл[ен] 1721

§ 1. Първоинстанционният съд отказва да признае и обяви за изпълняемо арбитражно решение, независимо от държавата, в която е постановено, само при следните обстоятелства:

[…]

б) ако първоинстанционният съд установи:

[…]

ii) че признаването или изпълнението на решението би противоречало на обществения ред.

[…]“.

Закон за Кодекса на международното частно право

10 Член 22 от Закона от 16 юли 2004 г. за Кодекса на международното частно право (Moniteur belge от 27 юли 2004 г., стр. 57344) е озаглавен „Признаване и обявяване за изпълними на чуждестранни съдебни решения“ и гласи:

„§ 1. Чуждестранно съдебно решение, подлежащо на изпълнение в държавата, в която е постановено, подлежи изцяло или отчасти на изпълнение в Белгия в съответствие с процедурата по член 23.

Чуждестранно съдебно решение се признава изцяло или частично в Белгия, без да се прилага процедурата по член 23.

Ако изходът на дело в съд на Белгия зависи от произнасянето по инцидентен иск за признаване, този съд е компетентен да се произнесе по иска.

Арбитражното решение може да бъде признато или обявено за изпълняемо само ако не противоречи на условията по член 25.

2. Всяко лице, което има интерес […], може да поиска по реда на член 23 да се установи дали дадено съдебно решение трябва да се признае или обяви за изпълняемо, изцяло или частично.

3. По смисъла на този закон:

1 „съдебно решение“ означава всяко решение, постановено от орган, който упражнява съдебна власт;

2 признаването на постановено в чужбина решение го прави задължително“.

Правната уредба, приета от ФИФА

Уставът на ФИФА

11 ФИФА е частноправна асоциация със седалище в Цюрих (Швейцария).

12 Съгласно член 2 от устава си — в редакцията му от май 2024 г., която по същество съответства на редакциите му от предишните години, като се изключи различната номерация — ФИФА има за цел по-конкретно „да приема правилници и разпоредби за футбола и свързаните с него въпроси, като осигурява тяхното прилагане“, и „да упражнява контрол върху футбола като цяло, предприемайки всички необходими и препоръчителни мерки с цел да не се допускат нарушения на устава, правилниците и решенията на ФИФА, както и на правилата на играта“ на световно равнище.

13 Съгласно членове 11 и 14 от Устава на ФИФА всяка „асоциация, която отговаря за организацията и контрола на футбола“ в дадена страна, може да стане член на ФИФА, при условие че се задължи по-конкретно да спазва устава, правилниците, указанията и решенията на ФИФА. В качеството си на член на ФИФА по силата на членове 14 и 15 от посочения устав такава асоциация е длъжна по-конкретно да задължава своите членове да спазват устава, правилниците, указанията и решенията на ФИФА, както и да налага спазването им от всички извършващи дейност в областта на футбола лица, и в частност от футболните играчи и подчинените ѝ в съответствие с член 20 от същия устав лиги и клубове. Освен това такава асоциация е длъжна да признае юрисдикцията на Спортния арбитражен съд (CAC) и да предвиди в устава си разпоредби, съгласно които всички извършващи дейност в областта на футбола лица също трябва изрично да са признали тази юрисдикция и тези решения. Понастоящем членове на ФИФА са над 200 национални футболни асоциации. Сред тях е URBSFA (Белгийска кралска футболна асоциация), която е със седалище в Белгия и има за цел по-конкретно да организира и популяризира футбола в тази държава членка.

14 Член 44 от Устава на ФИФА е озаглавен „Съдебни органи“ и в параграф 1 предвижда:

„Правораздавателните органи на ФИФА са:

a) [д]исциплинарната [к]омисия;

[…]

c) [а]пелативната [к]омисия“.

15 Член 47 от Устава на ФИФА е озаглавен „[а]пелативна [к]омисия“ и гласи:

„1. Дейността на [а]пелативната [к]омисия се урежда от Дисциплинарния кодекс и от Етичния кодекс на ФИФА.

2. [А]пелативната [к]омисия разглежда жалбите срещу решенията на [д]исциплинарната комисия, които не се считат за окончателни съгласно настоящия [у]став и правилниците на ФИФА.

3. Решенията на [а]пелативната [к]омисия са окончателни и задължителни за всички заинтересовани страни, освен ако не бъдат обжалвани пред Спортния [а]рбитражен [с]ъд (CAC)“.

16 Раздел IX от посочения устав е озаглавен „Арбитраж“ и съдържа следните разпоредби:

„Член 49. Спортен [а]рбитражен [с]ъд (CAC)

1. ФИФА признава решенията на Спортния арбитражен съд (CAC) — независим арбитражен съд със седалище в Лозана (Швейцария), по спорове между ФИФА, членуващи в нея асоциации, конфедерации, лиги, клубове, играчи, длъжностни лица, посредници и организатори на мачове.

2. Арбитражното производство се урежда от разпоредбите на Кодекса на CAC за арбитраж в областта на спорта. CAC прилага главно правилата на ФИФА и субсидиарно швейцарското право.

[…]

Член 50. Компетентност на CAC

1. Жалбите срещу решенията, приети от ФИФА и органите ѝ като последна инстанция, се подават пред CAC […]

[…]

4. Жалбите не спират изпълнението на решенията. Компетентният решаващ орган на ФИФА или евентуално CAC може да постанови, че дадена жалба спира изпълнението на обжалваното решение.

[…]

Член 51. Задължения, свързани с разрешаването на спорове

1. Конфедерациите, членуващите асоциации и лигите се задължават да признаят CAC за независим съдебен орган. Те се задължават да предприемат всички необходими мерки, за да гарантират, че техните членове, играчи и длъжностни лица признават компетентността на CAC. […]

2. Сезирането на общите съдилища е забранено, освен ако не е изрично предвидено в правилниците на ФИФА. Забранява се сезиране на съдилища с обща компетентност с искания за постановяване на временни мерки.

3. Асоциациите трябва да включат в своите устави или правилници разпоредба, предвиждаща, че е забранено сезирането на съдилища с обща компетентност по спорове в асоциацията или с лиги, членове на лиги, клубове, членове на клубове, играчи, длъжностни лица и други служители на асоциацията, освен ако правилниците на ФИФА или задължителните правни разпоредби изрично не предвиждат или установяват сезиране на съдилища с обща компетентност. Вместо да се сезират съдилища с обща компетентност,

следва да се предвиди провеждане на арбитражно производство. Тези спорове се отнасят до независим и надлежно учреден арбитражен съд, признат съгласно правилата на асоциацията или конфедерацията, или до CAC.

Асоциациите гарантират и че тази разпоредба се прилага в асоциацията, ако е необходимо, чрез установяване на задължение за нейните членове. Асоциациите налагат наказания на всяка страна, която не спазва това задължение, и гарантират, че всяко обжалване на тези наказания също се извършва по арбитражен ред, а не пред съдилища с обща компетентност“.

Правилник за статута и трансфера на играчи

17 На 22 март 2014 г. ФИФА приема „Правилник за статута и трансфера на играчи“, който влиза в сила на 1 август 2014 г. Този правилник отменя и заменя приетия на 5 юли 2001 г. предишен правилник със същото име.

18 Член 1 от този правилник е озаглавен „Приложно поле“ и в параграф 1 предвижда:

„Настоящият правилник установява общи и задължителни правила за статута на играчите, квалификацията им за участие в организирания футбол и трансфера им между клубове на различни асоциации“.

19 Този правилник е изменен през декември 2014 г. (наричан по-нататък „ПСТИ“). Сред изменените разпоредби е и тази на член 18bis от ПСТИ, който е озаглавен „Влияние на трети страни върху клубовете“ и предвижда:

„1. Клубовете нямат право да сключват договори, с които да допускат в работата или при трансферите възможност за придобиване на влияние — от или върху противникови клубове, други страни или трети лица — върху независимостта, политиката или представянето на отборите.

2. Дисциплинарната [к]омисия на ФИФА може да налага наказания на клубовете, които не спазват предвидените в настоящия член задължения“.

20 Сред изменените разпоредби е и тази на член 18ter от ПСТИ, който е озаглавен „Притежаване на икономически права на играчи от трети лица“ и гласи:

„1. Клубовете или играчите не могат да сключват с трети лица споразумения, които предоставят на последните възможност да претендират отчасти или изцяло обезщетение, дължимо във връзка с бъдещ трансфер на играч от един клуб в друг, или каквото и да било право във връзка с бъдещ трансфер или обезщетение за трансфер.

2. Забраната по алинея 1 влиза в сила на 1 май 2015 г.

3. Споразуменията, попадащи в обхвата на първа алинея, сключени преди 1 май 2015 г., могат да продължат да действат до изтичане на договорения в тях срок. Срокът им на действие обаче не може да бъде удължаван.

4. Срокът на действие на споразуменията, попадащи в обхвата на първа алинея, сключени между 1 януари 2015 г. и 30 април 2015 г., не може да надвишава една година, считано от датата на влизане в сила.

5. До края на април 2015 г. всички съществуващи споразумения, попадащи в обхвата на първа алинея, трябва да бъдат регистрирани в [международната система за трансфери (TMS)]. Всички клубове, които са сключили такива споразумения, трябва да ги регистрират изцяло и с всичките им изменения или приложения в TMS, като предоставят информация за съответното трето лице, пълното име на футболиста и срока на споразумението.

6. Дисциплинарната [к]омисия на ФИФА може да налага дисциплинарни наказания на клубове или играчи, които не спазват предвидените в настоящ[ия] [член] задължения“.

Фактите в главното производство и преюдициалните въпроси

Обстоятелства по спора в главното производство

Договорите, сключени между RFC Seraing и Doyen

21 RFC Seraing е футболен клуб, който е с правна форма на акционерно дружество, установен е в Белгия и е член на URBSFA.

22 На 30 януари 2015 г. RFC Seraing сключва първи договор с Doyen Sports Investment Ltd (наричано по-нататък „Doyen“) — установено в Малта дружество, чиято основна икономическа дейност е финансово подпомагане на футболни клубове в Европа. Първият договор има за предмет, от една страна, да уреди предстоящо сключване на споразумения за финансиране на играчи, а от друга страна, да прехвърли на Doyen част от притежаваните от RFC Seraing „икономически права“ на трима определени играчи. Тези икономически права отразяват финансовата стойност на играчите. Те са свързани с „федеративните права“, които клубът получава от ангажирането на даден играч, като например правото да го картотекира или да иска от него да играе. Упражняването на тези права позволява на притежаващия ги клуб да събира дължимите суми, например при заемане или трансфер на съответния играч, при използване или преотстъпване на правата върху заснемането му или дори при прекратяването на договора му.

23 По силата на първия договор, чийто срок е изтекъл на 1 юли 2018 г., Doyen придобива право на собственост върху 30 % от притежаваните от RFC Seraing икономически права на съответните трима играчи, като в замяна на това заплаща сумата от 300 000 евро. От своя страна RFC Seraing се задължава да не прехвърля „независимо и самостоятелно“ на трети лица останалата част от икономическите си права на тези играчи.

24 На 7 юли 2015 г. RFC Seraing и Doyen сключват втори договор (наричан по-нататък, заедно с първия договор, „разглежданите в главното производство договори“). В него се предвижда прехвърляне на Doyen на 25 % от притежаваните от RFC Seraing икономически права на четвърти играч срещу заплащане от Doyen на сумата от 50 000 евро.

Дисциплинарните и арбитражните производства, водени в Швейцария

25 На 2 юли 2015 г., след разследване и със съдействието на URBSFA, ФИФА образува дисциплинарно производство срещу RFC Seraing за това, че като сключило разглежданите в главното производство договори, нарушило членове 18bis и 18b от ПСТИ.

26 На 4 септември 2015 г. дисциплинарната комисия на ФИФА приема решение (наричано по-нататък „решението на дисциплинарната комисия на ФИФА“), в което установява, че като е сключило разглежданите в главното производство договори, RFC Seraing е нарушило членове 18bis и 18ter от ПСТИ. Освен това дисциплинарната комисия забранява на този клуб да картотекира играчи за четири последователни прозореца за картотекиране, както на национално, така и на международно равнище. Накрая, дисциплинарната комисия налага на клуба глоба в размер на 150 000 швейцарски франка (или приблизително 138 000 евро по приложимия към онзи момент обменен курс), платима в срок от 30 дни от съобщаването на решението ѝ.

27 На 30 ноември 2015 г. RFC Seraing обжалва това решение пред апелативната комисия на ФИФА. На 3 декември 2015 г. този клуб иска от апелативната комисия да спре изпълнението на обжалваното решение, имайки предвид, че жалбата му няма суспензивно действие. На 4 декември 2015 г. председателят на апелативната комисия уважава това искане.

28 На 7 януари 2016 г. апелативната комисия на ФИФА отхвърля жалбата на RFC Seraing срещу решението на дисциплинарната комисия на ФИФА (наричано по-нататък „решението на апелативната комисия на ФИФА“).

29 На 9 март 2016 г. RFC Seraing подава жалба за отмяна на решението на апелативната комисия на ФИФА пред CAC. На 17 март 2016 г. този клуб, имайки предвид, че жалбата му няма суспензивно действие, иска от CAC да ѝ признае такова на основание член 50 от Устава на ФИФА. На 12 април 2016 г. CAC уважава това искане.

30 В жалбата си RFC Seraing по същество твърди, че решението на апелативната комисия на ФИФА и наложените му с него дисциплинарни наказания са незаконосъобразни, тъй като самите разпоредби, на които се основава това решение, са незаконосъобразни. В това отношение клубът по-конкретно твърди, че членове 18bis и 18ter от ПСТИ — които установяват пълна забрана на практиките, наречени „third-party influence“ и „third-party ownership“, и предвиждат дисциплинарни наказания при нарушаване на тази забрана — противоречат на правото на Съюза, и в частност на гарантираните съответно с членове 45, 56 и 63 ДФЕС свобода на движение на работници, свобода на предоставяне на услуги и свобода на движение на капитали, както и на прогласените в членове 101 и 102 ДФЕС правила за конкуренция. Освен това RFC Seraing твърди и нарушение на установените в Швейцария правила за конкуренция.

31 На 9 март 2017 г. CAC постановява арбитражно решение (наричано по-нататък „решението на CAC“), в което по-специално приема, на първо място, че приложими към спора са правилата на ФИФА, правото на Швейцария и правото на Съюза. По отношение на последното CAC приема, най-напред, че са изпълнени кумулативните условия, които го задължават да вземе предвид свободите на движение и правилата за конкуренция като „императивни разпоредби на право, различно от [правото на Швейцария]“ по смисъла на правото на Швейцария. Всъщност разпоредбите, с които се установяват тези свободи и

правила, се считали от Съда за императивни за Съюза. По-нататък, между предмета на спора и тези разпоредби съществувала тясна връзка, имайки предвид, от една страна, очевидното значение на действието на ПСТИ на територията на Съюза, включително по-конкретно върху дейността на установените в държавите членки футболни клубове, и от друга страна, значението на решението на апелативната комисия на ФИФА за правото на RFC Seraing да участва в организираните на тази територия клубни футболни състезания. Накрая, правото на Швейцария и посочените разпоредби защитавали едни и същи интереси и ценности.

32 На второ място, по съществото на спора CAC по-конкретно приема, че RFC Seraing не е доказал, че членове 18bis и 18ter от ПСТИ нарушават правила за конкуренция в Швейцария. CAC отхвърля и твърдението, че посочените членове нарушават правото на Съюза, и по-конкретно членове 45, 56, 63, 101 и 102 ДФЕС.

33 По отношение, първо, на свободите на движение, CAC по същество приема, най-напред, че членове 18bis и 18b от ПСТИ засягат свободата на движение на капитали. По-нататък този орган приема, че няма достатъчно доказателства за наличие на отрицателно въздействие на тези членове върху свободата на движение на работниците и свободата на предоставяне на услуги, както и че при всички положения евентуално такова въздействие би било ограничено. Накрая, CAC отбелязва, че независимо от разглежданата свобода, приемането на посочените членове във всички случаи е оправдано, тъй като преследват легитимни цели от общ интерес в областта на спорта, свързани по-специално със запазването на честността на състезанията, като от текста им се установява, че могат да постигнат тези цели, без да надхвърлят необходимото и пропорционалното.

34 Второ, по отношение на правилата за конкуренция в Съюза CAC приема, от една страна, че членове 18bis и 18ter от ПСТИ не са насочени към ограничаване на конкуренцията, а към постигане на посочените в предходната точка легитимни цели от общ интерес в областта на спорта. От друга страна, CAC приема, че наличието на действително или потенциално ограничаване на конкуренцията в резултат на приемането на тези членове не е доказано от RFC Seraing.

35 На трето място, CAC потвърждава наложените на RFC Seraing глоба и забрана за картотекиране на играчи, но намалява продължителността на забраната на три последователни прозореца за картотекиране.

36 На четвърто и последно място, CAC решава, че предвид спирането на действието на обжалваните решения, постановено първо от апелативната комисия на ФИФА, а след това и от самия него, дисциплинарните наказания следва да се прилагат, считано от уведомяването на RFC Seraing за решението му, поради което глобата трябва да се плати в срок от 30 дни, считано от това уведомление, а забраната за картотекиране важи за лятото на 2017 г., зимата 2017/2018 и лятото на 2018 г.

37 На 15 май 2017 г. RFC Seraing обжалва решението на CAC пред Tribunal fédéral (Федерален върховен съд, Швейцария). Той иска от този съд да постанови суспензивно действие на жалбата му.

38 С определение от 7 август 2017 г. председателят на Tribunal fédéral (Федерален върховен съд, Швейцария) отхвърля това искане.

39 В подкрепа на жалбата си RFC Seraing по-конкретно твърди, че решението на CAC е несъвместимо с „материалноправната уредба на обществения ред“ по смисъла на правото на Швейцария. В това отношение клубът по-конкретно твърди, че обжалваното решение нарушава гарантираните съответно с членове 45, 56 и 63 ДФЕС свобода на движение на работниците, свобода на предоставяне на услуги и свобода на движение на капитали, предвидените в членове 101 и 102 ДФЕС правила за конкуренция и правилата за конкуренция в Швейцария.

40 В писмените си защити и становища ФИФА и CAC искат жалбата на RFC Seraing да бъде отхвърлена.

41 С решение от 20 февруари 2018 г. Tribunal fédéral (Федерален върховен съд, Швейцария) отхвърля жалбата. По отношение на твърдението на RFC Seraing, че решението на CAC е несъвместимо с материалноправната уредба на обществения ред, и по-специално с правилата за конкуренция, както и със свободите на движение, този съд припомня, на първо място, установената си в това отношение практика. От нея следва, първо, че арбитражно решение може да се счита за несъвместимо с материалноправната уредба на обществения ред само ако не зачита — не само с оглед на мотивите си, но и на последиците си — основните и широко признати ценности, които според преобладаващите в Швейцария възгледи следва да са в основата на всеки правен ред. Второ, посоченото незачитане предполага арбитражното решение да нарушава основни принципи на материалното право до такава степен, че да е несъвместимо с правния ред и с определящата ценностна система. Трето, правилата за конкуренция не спадат към материалноправната уредба на обществения ред.

42 На второ място, посоченият съд по същество приема и че в случая твърдението за несъвместимост на решението на CAC с материалноправната уредба на обществения ред така или иначе трябва да се отхвърли като недопустимо в частта му относно правото на Съюза и правила за конкуренция в Швейцария, тъй като не отговаря на изискванията за мотивиране на жалби срещу арбитражни решения.

Съдебното производство в Белгия

43 На 3 април 2015 г., тоест преди образуването на дисциплинарно производство от ФИФА, Doyen и сдружението с нестопанска цел по белгийското право RFC Sésusen, което ръководи RFC Seraing, предявяват иск срещу ФИФА, УЕФА и URBSFA пред Tribunal de commerce francophone de Bruxelles (Френскоезичен търговски съд Брюксел, Белгия).

44 На 8 юли 2015 г., тоест след образуването на дисциплинарното производство, но преди приемането на решението на дисциплинарната комисия на ФИФА, RFC Seraing встъпва по делото, като иска от съда да установи, че предвидената в членове 18bis и 18ter от ПСТИ пълна забрана на практиките third-party influence и third-party ownership, противоречи на правото на Съюза, и по-конкретно на членове 45, 56, 63, 101 и 102 ДФЕС. Освен това клубът иска от съда да обяви за недействителна всяка разпоредба, съдържаща такава пълна забрана, да постанови определени разпореждания срещу ФИФА, УЕФА и URBSFA, както и да му присъди авансово сумата от 500 000 евро като обезщетение за различните вреди, които твърди, че е претърпял поради прилагането на членове 18bis и 18ter от ПСТИ.

45 На 17 ноември 2016 г. Tribunal de commerce francophone de Bruxelles (Френскоезичен търговски съд Брюксел, Белгия) постановява решение, в което по-конкретно приема, че разглеждането на исканията на RFC Seraing не е от компетентността му.

46 RFC Seraing подава жалба срещу това решение пред Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия) на 19 декември 2016 г., тоест след приемането на решението на дисциплинарната комисия и на решението на апелативната комисия на ФИФА, но преди постановяването на решението на CAC.

47 В жалбата си клубът по-конкретно твърди, че ФИФА и URBSFA са му причинили вреди, като са приложили спрямо него членове 18bis и 18ter от ПСТИ — най-напред са образували дисциплинарно производство срещу него, след това са го обвинили в нарушение на установените в тези членове забрани и накрая са му наложили дисциплинарни наказания. Всъщност дисциплинарното производство и решението, с което са установени нарушения и са наложени дисциплинарни наказания, били опорочени, тъй като правното им основание, а именно членове 18bis и 18ter от ПСТИ, противоречели на правото на Съюза, и по-конкретно на членове 45, 56, 63, 101 и 102 ДФЕС.

48 На 12 декември 2019 г., тоест след постановяването на решението на CAC и на решението на Tribunal fédéral (Федерален върховен съд, Швейцария), посочено в точка 41 от настоящото решение, Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия) постановява решение (наричано по-нататък „решението на Cour d'appel de Bruxelles“), с което отхвърля всички искания на RFC Seraing.

49 В това решение Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия) по-конкретно приема, на първо място, че твърдението на RFC Seraing, че членове 18bis и 18ter от ПСТИ нарушават правото на Съюза, вече е било разгледано и отхвърлено по делото му срещу ФИФА пред CAC. Според Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия) постановеното по това дело решение на CAC трябва да се счита — на основание членове 24 и 28 и член 1713, параграф 9 от Кодекса за съдебната власт — за равносилно на съдебно решение между страните и да му се признае сила на пресъдено нещо от момента на отхвърляне на подадената срещу него жалба с решение на Tribunal fédéral (Федерален върховен съд, Швейцария). С оглед на това Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия) приема, че насочените срещу ФИФА основания са недопустими.

50 На второ място, Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия) по същество приема, че от момента, когато придобие сила на пресъдено нещо, съдебното или арбитражното решение по спора между страните има доказателствена сила спрямо трети лица и може да им бъде противопоставено. Ето защо посоченият съд приема, че в случая решението на CAC по делото между RFC Seraing и ФИФА има доказателствена сила спрямо URBSFA, който не е бил страна по това дело. Поради тази доказателствена сила RFC Seraing трябва първо да обори основаната на решението на CAC презумпция, че членове 18bis и 18ter от ПСТИ са в съответствие с правото на Съюза, за да може на свой ред да докаже, че URBSFA е допуснал нарушение. RFC Seraing обаче не е направил това. Поради това посоченият съд отхвърля изложените в предходната точка твърдения срещу URBSFA като неоснователни.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

51 RFC Seraing обжалва решението на Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия) пред запитващата юрисдикция Cour de cassation (Касационен съд, Белгия).

52 В акта за преюдициално запитване Cour de cassation (Касационен съд, Белгия) посочва, че касационните основания на RFC Seraing повдигат два въпроса, които налагат тълкуване на правото на Съюза и с които счита за необходимо да сезира Съда.

53 На първо място, RFC Seraing твърди, че като е отхвърлил като недопустими основанията му за обжалване, насочени срещу ФИФА, Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия) е нарушил по-конкретно член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, член 267 ДФЕС и член 47 от Хартата. Всъщност този съд неправилно приел, че решението на CAS, и по-конкретно установеното в него съответствие на членове 18bis и 18ter от ПСТИ с правото на Съюза, се ползва със сила на пресъдено нещо спрямо ФИФА.

54 От практиката на Съда, и по-конкретно от решения от 23 март 1982 г., Nordsee (102/81, EU:C:1982:107), и от 6 март 2018 г., Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), следвало, че възможността за частноправните субекти да се споразумеят да използват арбитражен орган за разрешаване на спорове не трябва да засяга пълното спазване, последователното тълкуване и ефективното прилагане на правото на Съюза на територията на Съюза. От посочената практика освен това следвало, че при спазване на посоченото изискване компетентните национални съдилища биха могли да се произнесат по свързани с правото на Съюза спорни въпроси, след като при необходимост отправят преюдициално запитване към Съда, и да гарантират така ефективна съдебна защита на частноправните субекти.

55 Освен това съгласно решение от 7 април 2022 г., Avio Lucos (C-116/20, EU:C:2022:273), правото на Съюза не налагало на компетентните национални юрисдикции при всички обстоятелства да оставят без приложение вътрешноправни норми, които придават сила на пресъдено нещо на правораздавателен акт, ако така биха могли да преодолеят несъответствие с правото на Съюза, но тези норми при всички случаи трябвало да отговарят на изискванията за равностойност и ефективност.

56 Посочената съдебна практика не давала отговор на поставения в случая въпрос, а именно дали член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС допуска да се признае сила на пресъдено нещо между страните по висящ пред юрисдикция на държава членка спор на арбитражно решение, при положение че последното преди това не е било предмет на контрол за съответствие с правото на Съюза от юрисдикция, оправомощена да сезира Съда на основание член 267 ДФЕС, а се произнася по въпроси, свързани с правото на Съюза.

57 На второ място, третото основание на RFC Seraingo е, че като отхвърлил като неоснователни твърденията му, насочени срещу URBSFA, Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия) нарушил по-конкретно член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, член 267 ДФЕС и член 47 от Хартата. Всъщност този съд неправилно приел, че решението на CAS, и по-конкретно установеното в него съответствие на членове 18bis и 18ter от ПСТИ с правото на Съюза, се ползва със сила на пресъдено нещо и съответно със свързаната с нея доказателствена сила спрямо URBSFA.

58 В това отношение, след като отбелязва, че нарушението на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС представлява абсолютно основание за отмяна, което само по себе си може да доведе до отмяна на решението на Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел, Белгия), Cour de cassation (Касационен съд, Белгия) отбелязва, че разглеждането на това основание предполага произнасяне по въпроса дали е в съответствие с тази разпоредба да се признае доказателствена сила спрямо трети лица за висящ пред юрисдикция на държава членка спор на арбитражно решение, което преди това не е било предмет на контрол за съответствие с правото на Съюза от юрисдикция, оправомощена да сезира Съда на основание член 267 ДФЕС, а се произнася по въпроси, свързани с правото на Съюза.

59 При тези обстоятелства Cour de cassation (Касационен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Допуска ли член 19, параграф 1 ДЕС във връзка с член 267 ДФЕС и член 47 от Хартата прилагането на разпоредби от националното право като член 24 и член 171[3], параграф 9 от Code judiciaire [Кодекс за съдебната власт], които установяват принципа на силата на пресъдено нещо по отношение на арбитражно решение, върху което е бил упражнен контрол за съответствие с правото на Съюза от юрисдикция на държава, която не е членка на Съюза, и тази юрисдикция няма право да отправя преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз?

2) Допуска ли член 19, параграф 1 ДЕС във връзка с член 267 ДФЕС и член 47 от Хартата прилагането на разпоредба от националното право, съгласно която до доказване на противното по отношение на трети лица се придава доказателствена сила на арбитражно решение, върху което е бил упражнен контрол за съответствие с правото на Съюза от съд на държава, която не е членка на Съюза, и тази юрисдикция няма право да отправя преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз?“.

По преюдициалните въпроси

Предварителни съображения

60 Видно от текста на преюдициалните въпроси и от мотивите, на които те се основават, запитващата юрисдикция иска от Съда да тълкува член 19 ДЕС, разглеждан във връзка с член 267 ДФЕС и с член 47 от Хартата, за да може да се произнесе по въпроса дали тези разпоредби допускат прилагането към арбитражно решение, постановено от CAC и потвърдено от Tribunal fédéral (Федерален върховен съд, Швейцария), от една страна, на национални разпоредби, които признават на окончателните арбитражни решения сила на пресъдено нещо в отношенията между страните по спора, и от друга страна, на национална норма, която на това основание им дава доказателствена сила спрямо трети лица.

61 Някои участници в производството искат от Съда при разглеждане на делото да вземе предвид също и други вътрешноправни разпоредби или правила, освен тези, които са изрично посочени в преюдициалните въпроси на запитващата юрисдикция.

62 В писменото си становище правителството на Белгия например посочва, че арбитражните решения — макар съгласно член 1713, параграф 9 от Code judiciaire (Кодекс за съдебната власт) да имат в отношенията между страните същото действие като съдебните решения,

включително що се отнася до силата на пресъдено нещо по член 24 от този кодекс — трябва да бъдат включени в белгийския правен ред по предвидените в членове 1720 и 1721 от същия кодекс процедури за признаване и изпълнение на арбитражни решения в Белгия.

63 В това отношение в съдебното заседание това правителство уточнява, че съществуват три способа за оспорване на арбитражно решение пред юрисдикциите в Белгия. Най-напред, когато една от страните представи на основание членове 1720 и 1721 от Code judiciaire (Кодекс за съдебната власт) искане за признаване на арбитражно решение в Белгия, компетентният първоинстанционен съд би могъл по искане на другата страна или служебно да откаже да уважи първото искане, ако счита, че решението противоречи на обществения ред. По-нататък, въз основа на същите разпоредби страна, която цели да избегне признаването на арбитражно решение, би могла да подаде искане в такъв смисъл пред посочения съд. Накрая, макар това да не е изрично предвидено в член 1721 от Code judiciaire (Кодекс за съдебната власт), непризнаването на арбитражно решение би могло — както е предвидено в член 22 от Закона за Кодекса на международното частно право за чуждестранните съдебни решения — да бъде поискано или дори служебно и инцидентно постановено всеки път, когато има позоваване на такова решение в производство пред национална юрисдикция.

64 Също както и правителството на Белгия, ФИФА и по същество и УЕФА искат от Съда да вземе предвид националните разпоредби относно производството за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения в Белгия.

65 Европейската комисия и правителството на Германия по същество искат да се установи дали в акта за преюдициално запитване са посочени всички приложими в случая национални разпоредби, като същевременно припомнят, че Съдът по принцип е обвързан от възприетото от запитващата юрисдикция в преюдициалното запитване тълкуване на вътрешното право.

66 В това отношение съдебната практика приема, че в производството по член 267 ДФЕС, основано на ясно разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда, само националният съд е компетентен по-конкретно да тълкува и прилага националното право (решения от 4 юни 2013 г., ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, т. 36, и от 24 юли 2023 г., Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, т. 76). От своя страна Съдът е оправомощен да се произнася по тълкуването или валидността на посочените в тази разпоредба актове на Съюза, като вземе предвид фактическия и правен контекст, в който се вписват поставените му въпроси, така както той е очертан от запитващата юрисдикция (вж. в този смисъл решения от 18 декември 2007 г., Laval un Partneri, C-341/05, EU:C:2007:809, т. 47, и от 24 февруари 2022 г., Namur-Est Environnement, C-463/20, EU:C:2022:121, т. 40).

67 Ето защо само запитващата юрисдикция определя кои са приложимите към спора в главното производство национални разпоредби и решава доколко да ги вземе предвид.

68 С въпросите си, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, разглеждан във връзка с член 267 ДФЕС и член 47 от Хартата, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска, от една страна, да се признае сила на пресъдено нещо на решение на CAC на територията на държава членка в отношенията между страните по спора, по който е постановено това арбитражно решение, ако съответствието му с правото на Съюза не е проверено преди това от национална юрисдикция, която има право да сезира преюдициално Съда, и от друга

страна, въз основа на тази сила на пресъдено нещо да се приеме, че арбитражното решение има доказателствена сила на територията на същата държава членка в отношенията между страните по спора и трети лица.

По ефективната съдебна защита на частноправните субекти в Съюза, включително при използване на арбитраж

69 Съюзът е правов съюз, в който правото на ефективна съдебна защита има кардинално значение като гарант за защитата на всички права, които правните субекти черпят от правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд), C-619/18, EU:C:2019:531, т. 58, и от 20 април 2021 г., Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, т. 51).

70 Ето защо това право, което произтича от общите конституционни традиции на държавите членки, е гарантирано и на правните субекти на равнището на Съюза при условията, предвидени в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС и в член 47 от Хартата, като последната разпоредба трябва надлежно да бъде взета предвид при тълкуването на първата (вж. в този смисъл решения от 18 юли 2013 г., Комисия и др./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P и C-595/10 P, EU:C:2013:518, т. 66, от 27 февруари 2018 г., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, т. 35, и от 2 март 2021 г., A.B. и др. (Назначаване на съдиите във Върховния съд — Жалба) (C-824/18, EU:C:2021:153, т. 143).

71 Признаването на правото на ефективни правни средства за защита, гарантирано в член 47 от Хартата, в случая предполага по-конкретно изтъкващото го лице да се позове на права или свободи, гарантирани от правото на Съюза (решения от 22 февруари 2022 г., RS (Действие на решенията на конституционен съд), C-430/21, EU:C:2022:99, т. 34, и от 29 юли 2024 г., protectus, C-185/23, EU:C:2024:657, т. 71). Такъв е случаят в главното производство, тъй като, както подчертава запитващата юрисдикция, RFC Seraing се позовава на правата и свободите по членове 45, 56, 63, 101 и 102 ДФЕС.

72 На това право на ефективни правни средства за защита, гарантирано в член 47 от Хартата, съответства задължението на държавите членки по член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС да установят правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза (решения от 6 октомври 2020 г., État luxembourgeois (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 47, и от 1 август 2022 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Отказ за поемане на отговорност за непридружен ненавършил пълнолетие египетски гражданин), C-19/21, EU:C:2022:605, т. 36).

73 Член 47 от Хартата допринася за зачитането на правото на ефективна съдебна защита на всеки, позовал се в даден случай на право, което черпи от правото на Съюза, докато член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС цели да гарантира, че установената от всяка държава членка система от способи за защита гарантира ефективната съдебна защита в областите, обхванати от правото на Съюза (решение от 20 април 2021 г., Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, т. 52).

74 Първо, задължението по член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС означава, че всички обхванати от правораздавателните системи на държавите членки органи, които в качеството си на „юрисдикции“ по смисъла на правото на Съюза следва да тълкуват или прилагат това право, отговарят на изискванията, присъщи на ефективна съдебна защита

(вж. в този смисъл решения от 27 февруари 2018 г., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, т. 40, и от 22 февруари 2022 г., RS (Действие на решенията на конституционен съд), C-430/21, EU:C:2022:99, т. 40).

75 Второ, правото на ефективни правни средства за защита, гарантирано в член 47 от Хартата, изисква по-конкретно тези юрисдикции да могат да упражняват ефективен съдебен контрол върху актовете, мерките или действията, за които има спор дали са накърнили предоставени от правото на Съюза права или свободи на правните субекти. Това изискване по същество означава, че всички релевантни за разрешаването на спора правни и фактически въпроси следва да са от компетентността на тези юрисдикции (решение от 6 октомври 2020 г., État luxembourgeois (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 66 и цитираната съдебна практика).

76 Нито една от тези две разпоредби обаче не изисква правните субекти да разполагат с пряк правен способ за защита, насочен главно към оспорване на определена мярка, стига пред различните компетентни национални правораздавателни органи същевременно да съществуват един или няколко правни способа за защита, които той може да използва инцидентно, за да бъде упражнен правораздавателен контрол върху тази мярка, осигуряващ зачитането на гарантираните му от правото на Съюза права и свободи (вж. в този смисъл решения от 13 март 2007 г., Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, т. 47 и 49, от 6 октомври 2020 г., État luxembourgeois (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 79, и от 8 април 2025 г., Европейска прокуратура (Съдебен контрол върху процесуалните актове), C-292/23, EU:C:2025:255, т. 79).

77 Освен това предвидените в съответната национална правораздавателна система правни средства за защита трябва да допускат компетентната национална юрисдикция да отправи до Съда при условията на член 267 ДФЕС преюдициално запитване по всички въпроси, свързани с тълкуване на правото на Съюза или с валидността на акт от правото на Съюза. В това отношение трябва да се подчертае, че производството за преюдициално запитване, предвидено в член 267 ДФЕС, което е ключовият елемент в създадената от Договорите правораздавателна система, установява диалог между съдии от Съда и съдии от юрисдикциите на държавите членки, който има за цел да осигури еднообразното тълкуване на правото на Съюза и така дава възможност за осигуряване на неговата безпротиворечивост, пълното му действие и автономията му, както и, в последна сметка, присъщия характер на установеното с Договорите право (становище 2/13 (Присъединяване на Съюза към ЕКПЧ), от 18 декември 2014 г., EU:C:2014:2454, т. 176, и решения от 6 март 2018 г., Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, т. 37, и от 22 февруари 2022 г., RS (Действие на решенията на конституционен съд), C-430/21, EU:C:2022:99, т. 73). Ето защо производството за преюдициално запитване представлява съществен елемент от системата, въведена от Договорите с цел да се позволи на националните юрисдикции да осигурят ефективна съдебна защита на правата, които частноправните субекти черпят от правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 23 ноември 2021 г., IS (Незаконосъобразност на определението за преюдициално запитване), C-564/19, EU:C:2021:949, т. 76).

78 Следователно установеният с Договорите правен ред по принцип допуска частноправни субекти, които извършват икономическа дейност на територията на Съюза и на това основание попадат в обхвата на този правен ред, да отнасят евентуални свързани с тази дейност спорове помежду си към арбитражен механизъм.

79 Докато сключването, от една страна, на договори между държави членки за създаване на задължителни механизми за арбитраж, изключващи от компетентността на юрисдикциите на тези държави спорове, свързани евентуално с тълкуване или прилагане на правото на Съюза, и от друга страна, на арбитражни споразумения ad hoc, позволяващи провеждане на основани на такива договори арбитражни производства, е напълно забранено (вж. в този смисъл решения от 6 март 2018 г., Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, т. 54 и 55, от 2 септември 2021 г., Република Молдова, C-741/19, EU:C:2021:655, т. 59, и от 26 октомври 2021 г., PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, т. 44 и 45), използването на арбитраж от частноправни субекти по принцип е възможно.

80 В това отношение от практиката на Европейския съд по правата на човека относно член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г., с оглед на която следва да се тълкува член 47 от Хартата (решение от 19 декември 2019 г., Deutsche Umwelthilfe, C-752/18, EU:C:2019:1114, т. 37), следва, че принудителният арбитраж трябва да се различава от доброволния арбитраж. По отношение на последния Европейският съд по правата на човека приема, че страните по договор са свободни доброволно да се откажат от някои гарантирани с посочената конвенция права, включително и от правото да отнасят евентуални свързани с изпълнението на договора им спорове до юрисдикциите на държава, стига този им отказ да е свободен, законосъобразен и недвусмислен (ЕСПЧ, 2 октомври 2018 г., Mutu и Pechstein с/у Швейцария, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, § 96).

81 Съдът освен това приема, че частноправните субекти могат да сключват споразумения, които ясно и точно предвиждат, че всички или част от свързаните с тях спорове ще се разрешават от арбитражен орган, вместо от по принцип компетентната съгласно приложимите норми юрисдикция (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия (C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 193).

82 Когато обаче трябва да се прилага на цялата територия на Съюза или на част от нея по спорове, свързани с упражнявана там икономическа дейност, установеният или избран с такова споразумение арбитражен механизъм трябва да бъде предвиден и прилаган по начин, който гарантира, от една страна, неговата съвместимост с принципите, които оформят правораздавателната структура на Съюза, и от друга страна, ефективното спазване на обществения ред на Съюза (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия (C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 188 и 189).

83 В това отношение е важно да се подчертае, че независимо от правилата, които компетентният съгласно арбитражния механизъм орган прилага, постановените от този орган решения трябва да подлежат на съдебен контрол, годен да гарантира ефективната правна защита, на която съответните частноправни субекти имат право по силата на член 47 от Хартата и която държавите членки са длъжни да осигурят в областите, обхванати от правото на Съюза, съгласно член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС.

84 Това изискване не означава, че в Съюза трябва непременно да съществуват една или повече юрисдикции, оправомощени да разглеждат всички правни и фактически въпроси, свързани с разрешаването на споровете, по които са постановени тези решения, както би трябвало да е — съгласно съдебната практика, цитирана в точка 75 от настоящото решение — в случаите, когато не се използва арбитраж. Всъщност поради предоставената на частноправните субекти възможност да използват арбитраж при условията, припомнени в

точка 82 от настоящото решение, и на изискванията, свързани с ефективността на арбитражното производство, съдебният контрол върху арбитражните решения може да има ограничен характер (вж. в този смисъл решения от 1 юни 1999 г., Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, т. 35, от 26 октомври 2006 г., Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675, т. 34, и от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 193).

85 Във всички случаи обаче частноправните субекти, засегнати от такива решения, трябва да разполагат с право да поискат от отговаряща на всички изисквания по член 267 ДФЕС юрисдикция да упражни контрол за съвместимостта им с относимите за спора императивни принципи и разпоредби на Съюза (вж. в този смисъл решения от 1 юни 1999 г., Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, т. 37, и от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 193).

86 За да бъде ефективен, този контрол трябва да може да гарантира спазването на споменатите принципи и разпоредби, което означава, че трябва да се отнася до тълкуването им, до правните последици при прилагането им в дадения случай, както и евентуално до основаната на тях правна квалификация на установените и преценените от арбитражния орган факти.

87 Всъщност не може да се приеме, че като решат да използват арбитраж, частноправните субекти могат да се отклоняват от принципите и разпоредбите на първичното или вторичното право на Съюза, които са съществени за установения с Договорите правен ред или са от основно значение за изпълнението на възложените на Съюза задачи (вж. в този смисъл решения от 1 юни 1999 г., Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, т. 36, и от 26 октомври 2006 г., Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675, т. 37). Напротив, когато в дадения случай условията за прилагането им са изпълнени, императивните принципи и разпоредби на Съюза задължително трябва да бъдат спазвани от частноправните субекти. В това отношение зачитането на обществения ред представлява съществено допълнение към структурирана система от принципи, норми и взаимнозависими правоотношения, които обвързват Съюза и държавите членки, както и последните помежду им (вж. в това отношение решение от 6 март 2018 г., Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, т. 33 и цитираната съдебна практика).

88 Съгласно практиката на Съда членове 101 и 102 ДФЕС спадат към императивните принципи и разпоредби на Съюза, имат директен ефект и предоставят права за правните субекти, които националните съдилища трябва да охраняват (вж. в този смисъл решения от 1 юни 1999 г., Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, т. 36—39, и от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 192 и 193).

89 Свободата на движение на работници, свободата на предоставяне на услуги и свободата на движение на капитали също са установени с императивни разпоредби на Съюза, а именно съответно с членове 45, 56 и 63 ДФЕС. Тези три члена, единствените разглеждани по спора в главното производство, също имат директен ефект (вж. относно член 45 ДФЕС решение от 21 декември 2023 г., Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, т. 136 и цитираната съдебна практика, а относно член 63 ДФЕС, решение от 10 март 2022 г., Grossmania, C-177/20, EU:C:2022:175, т. 44 и цитираната съдебна практика). Те са основни за вътрешния пазар, който съгласно член 26 ДФЕС обхваща пространство без вътрешни граници.

По съдебния контрол върху решенията на CAS по спорове, свързани с упражняването на спорт като икономическа дейност на територията на Съюза

90 Съгласно практиката на Съда арбитражните механизми — на които международните спортни асоциации като ФИФА подчиняват уреждането на евентуални спорове помежду си или между членуващи в тях национални асоциации и подчинени на юрисдикцията им частноправни субекти, били те предприятия или спортисти — се отличават с редица специфики в зависимост от уставите и правомощията на съответните спортни асоциации.

91 По тази причина Съдът отбелязва, че когато тези спорове са свързани с упражняването на спорт като икономическа дейност на територията на Съюза, е особено важно засегнатите частноправни субекти да могат да поискат ефективен съдебен контрол за съвместимост на постановените по тези спорове решения с императивните принципи и разпоредби на Съюза (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия (C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 193 и 195).

92 Всъщност, имайки предвид уставите и правомощията на спортните асоциации като ФИФА, използването на такива арбитражни механизми трябва да се счита за едностранно наложено от асоциациите на частноправните субекти (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия (C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 193, 195 и 225, ЕСПЧ, 2 октомври 2018 г., Mutu и Pechstein с/у Швейцария, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, § 109—115). Макар от формална гледна точка прилагането на такъв механизъм към частноправен субект да изисква сключване на споразумение с него, на практика сключването на такова споразумение и включването в него на арбитражна клауза предварително са наложени с правила, приети от съответната асоциация и задължителни за членове ѝ, членуващите в тях лица и дори други категории лица.

93 Задължителният характер на този вид арбитражни механизми е тясно свързан с обстоятелството, че предназначението им е да се прилагат при спорове между, от една страна, спортна асоциация, разполагаща със sui generis правомощия за приемане на правила, упражняване на контрол и налагане на санкции, а от друга страна, общо и неопределено множество юридически или физически лица, които в професионалната си дейност са подчинени на упражняването на тези правомощия, както всъщност отбелязва и генералният адвокат в точки 74 и 75 от заключението си.

94 Вярно е наистина, че задължителното използване на арбитраж може принципно да се обоснове с правната автономия и отговорностите на международните спортни асоциации (вж. в това отношение решение от 21 декември 2023 г., European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, т. 75 и 142 и цитираната съдебна практика), с преследваните от тях легитимни цели, като например за гарантиране на един и същ ред на разглеждане на споровете, свързани с попадащата в компетентността им спортна дисциплина, или за последователно тълкуване и прилагане на приложимите към нея правила.

95 Съдът обаче многократно припомня, че правната автономия на тези асоциации не може да обоснове упражняването на правомощията им по начин, който ограничава възможността частноправните субекти да се позовават на предоставените им с императивни норми на правото на Съюза права и свободи (вж. в този смисъл решения от 21 декември 2023 г., European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, т. 75, и от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 196 и цитираната

съдебна практика). Това изискване само по себе си предполага, че зачитането на тези права и свободи трябва да може да бъде предмет на ефективен съдебен контрол, още повече че използването на арбитраж е било наложено на засегнатите частноправни субекти (вж. по аналогия решения от 1 юни 1999 г., Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, т. 36—39, и от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 192 и 193).

96 В случая решението на CAC е постановено на основание на арбитражен механизъм, който — видно от предоставената от запитващата юрисдикция информация и преписката по делото на Съда — трябва да се счита за на практика едностранно наложен на засегнатите частноправни субекти.

97 Член 47, параграф 3 и член 50, параграф 1 от Устава на ФИФА всъщност предвиждат, че жалбите срещу решенията на апелативната комисия на ФИФА, и по-общо срещу решенията, постановени като последна инстанция от ФИФА и нейни органи, се подават пред CAC. Съгласно член 50, параграф 4 от този устав жалбата няма суспензивно действие, като обаче CAC може да ѝ придаде такова действие. По-нататък, съгласно членове 11, 14, 15 и 51 от посочения устав националните футболни асоциации, които са членове на ФИФА, трябва, от една страна, да признаят компетентността и решенията на CAC, а от друга страна, да накарат собствените си пълноправни или асоциирани членове, като лиги, клубове и играчи, да признаят, в зависимост от случая, тази компетентност и тези решения или компетентността и решенията на учредените на национално равнище арбитражни органи. Накрая, съгласно член 51 от същия устав всяка жалба и искане за постановяване на временни мерки пред юрисдикция с обща компетентност са забранени, освен ако не са изрично предвидени в правилниците на ФИФА. При това условие съответната компетентност на CAC и на учредените на национално равнище арбитражни органи има не само общ и задължителен, но и изключителен характер за всички категории посочени в тези разпоредби лица.

98 Ето защо следва да се уточнят изискванията, на които трябва да отговаря съдебният контрол върху постановените в приложение на такъв механизъм решения, за да се позволи на компетентните национални юрисдикции да гарантират на частноправните субекти ефективната съдебна защита, на която последните имат право по силата на член 47 от Хартата и която държавите членки са длъжни да осигурят в областите, обхванати от правото на Съюза, съгласно член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС.

99 На първо място, както бе посочено в точка 76 от настоящото решение, член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС не означава непременно, че на територията на Съюза трябва да съществува пряк способ за защита, който да позволява на засегнатите частноправни субекти да оспорят такива решения, като например жалба за отмяна, възражение или въззивна жалба, и по този начин да получат от компетентната юрисдикция ефективен съдебен контрол върху тези решения. Възможно е все пак съответната спортна асоциация да предвиди арбитражен механизъм, който да подлежи на такъв пряк способ за защита по мястото на установяването си в Съюза.

100 Когато обаче арбитражното решение е постановено по спор, свързан с упражняването на спорт като икономическа дейност на територията на Съюза, и няма предвидено пряко средство за защита срещу това решение пред юрисдикция на държава членка, засегнатите от него частноправни субекти във всички случаи трябва — както следва от точки 85 и 95 от настоящото решение — да могат да получат инцидентно, по тяхно искане или служебно, от

всяка компетентна да разгледа това арбитражно решение в някакво производство юрисдикция на държава членка ефективен съдебен контрол за съвместимостта му с императивните принципи и разпоредби на Съюза. При липсата на такъв инцидентен контрол или ако той не е ефективен, предвид обстоятелствата, посочени в точки 92 и 93 от настоящото решение, не би могло да се приеме, че съществува способ за защита, позволяващ да се осигури ефективна съдебна защита на засегнатите частноправни субекти, поради което въвеждането на такова правно средство за защита би било задължително за съответната държава членка.

101 На второ място, когато арбитражно решение включва, както в случая, тълкуване или прилагане на принципи или разпоредби на Съюза, които са императивни и предоставят права или свободи на частноправните субекти, съответната сезирана с искане за такъв контрол юрисдикция на държава членка трябва да може — както следва от точки 86 и 95 от настоящото решение — да упражни контрол върху тълкуването на тези принципи или разпоредби, последиците му за прилагането им в конкретния случай и дадената с оглед на него от арбитражния орган правна квалификация и преценка на установените факти.

102 На трето място, тази юрисдикция не може да спре до установяване на факта, че арбитражното решение е изцяло или частично несъвместимо с императивни принципи или разпоредби на Съюза.

103 Напротив, ако установи такава несъвместимост, тя би трябвало да може и да предприеме необходимото предвид правомощията си и приложимата национална правна уредба. В противен случай упражненият съдебен контрол не би бил ефективен, тъй като не би преустановил несъвместимостта.

104 В случай по-конкретно на нарушение на правилата за конкуренция засегнатите частноправни субекти трябва да могат да поискат от юрисдикцията не само да установи нарушението и да разпореди поправяне на причинените с него вреди, но и да постанови преустановяване на съставляващите това нарушение деяния (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 200 и 201). Същото се отнася и за свободите на движение, тъй като, когато приемат или прилагат правила, които имат пряко отражение върху тях, спортните асоциации са длъжни да ги зачитат (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2023 г., European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, т. 85 и 86, и цитираната съдебна практика).

105 На четвърто и последно място, от постоянната практика на Съда следва, че всяка национална юрисдикция, сезирана със спор, за чието уреждане се прилага правото на Съюза, трябва да разполага с правомощие за налагане на временни мерки, за да може да гарантира пълното действие на решението, което ще постанови по същество на спора, включително и ако реши да отправи преюдициално запитване до Съда и да спре производството до произнасянето му. При това тази юрисдикция трябва да остави без приложение нормите на националното право, които не допускат такова правомощие (вж. в този смисъл решение от 19 юни 1990 г., Factortame и др., C-213/89, EU:C:1990:257, т. 21—23; определение на председателя на Съда от 25 февруари 2021 г., Sea Watch, C-14/21 и C-15/21, EU:C:2021:149, т. 32).

106 Следователно, от една страна, засегнатите частноправни субекти трябва да разполагат с възможност да искат от всяка юрисдикция, надлежно разглеждаща въпроса за съвместимостта на арбитражно решение с императивните принципи и разпоредби на

Съюза, да постанови временни мерки до постановяването на решение по същество (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2023 г., International Skating Union/Комисия, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, т. 201). Като цяло постановяване на такива временни мерки трябва да може да се иска от всяка национална юрисдикция, от чиято компетентност е да се произнесе — в хода на производство като това, което се разглежда в случая, а именно за обявяване на недействителност, постановяване на разпореждане и поправяне на вреди, както и на всяко друго национално съдебно производство — по съвместимостта на акт, мярка или действия на международна или национална спортна асоциация или на арбитражен орган, чиято компетентност на практика е едностранно наложена на частноправните субекти от такава асоциация, със споменатите принципи и разпоредби, без да е необходимо да се изчаква постановяването на решение по същество по този въпрос. Всъщност при липсата на такова възможност не би могло да се гарантира пълната ефективност на такова решение.

107 От друга страна, всяка национална юрисдикция, от чиято компетентност е разглеждането на такъв въпрос, трябва остави без приложение норми, приети от държава членка или, на по-силно основание, от спортна асоциация, и забраняващи на частноправни субекти да искат постановяване на такива временни мерки или противопоставящи се по друг начин на възможността за постановяването им.

108 В случая от акта за преюдициално запитване се установява, че решението на CAC се отнася до спор относно дисциплинарни наказания, които ФИФА е наложила във връзка с договори, сключени между установен в Белгия футболен клуб и установено в Малта предприятие, чиято икономическа дейност е предоставяне на финансова помощ на футболни клубове в Европа. Това решение е постановено по силата на арбитражен механизъм, установен с правна уредба, която е приетата от ФИФА и съгласно която такова решение може да бъде предмет на жалба за отмяна пред юрисдикция на трета държава. Следователно става въпрос за арбитражно решение, по отношение на което при липса на пряк способ за защита пред юрисдикция на държава членка засегнатите частноправни субекти трябва да имат възможност инцидентно да получат от всяка юрисдикция на държава членка, която може да се произнесе по такова решение с помощта евентуално на Съда на основание член 267 ДФЕС, ефективен контрол за спазването на императивните принципи и разпоредби на Съюза.

109 Освен това, както следва от изложеното в акта за преюдициално запитване, националните разпоредби и норми, които са предмет на въпросите на запитващата юрисдикция, придават на окончателните арбитражни решения по общ и неопределен начин силата на пресъдено нещо в отношенията между страните и доказателствената сила по отношение на трети лица на цялата територия на съответната държава членка. Като такива те са приложени към решението на CAC в решението, което е предмет на касационната жалба, разглеждана от запитващата юрисдикция.

110 Поради това прилагане, от една страна, арбитражното решение има сила на пресъдено нещо в отношенията между страните по спора, по който е постановено.

111 Това прилагане обаче лишава страната, на която другата страна впоследствие противопоставя разглежданото арбитражно решение, в спор, отнесен пред юрисдикция на съответната държава членка, от възможността да получи от тази юрисдикция, по нейно искане или служебно, ефективен контрол по въпроса дали това арбитражно решение е съвместимо с императивните принципи и разпоредби на Съюза.

112 От друга страна, посоченото прилагане води до придаване на доказателствена сила на арбитражното решение в отношенията между страните по спора, по който то е постановено, и третите за този спор лица.

113 Наистина, както отбелязва запитващата юрисдикция в акта за преюдициално запитване и генералният адвокат в точка 134 от заключението си, тази доказателствена сила представлява презумпция, която може да бъде оборена от страната, на която впоследствие е противопоставено разглежданото арбитражно решение от трето за спора лице пред юрисдикция на съответната държава членка.

114 От това решение обаче е видно също, че предоставянето на такава „доказателствена сила“ на разглежданото арбитражно решение е една от последиците, които националното право свързва със силата на пресъдено нещо, за да може арбитражното решение да бъде противопоставено на трети лица. Следователно тази „доказателствена сила“ е предоставена на посоченото арбитражно решение на същото основание като силата на пресъдено нещо, от която тя е следствие и с която е пряко и неразривно свързана, ако не е упражнен контрол от юрисдикция на държава членка за съответствието на това решение с обществения ред на Съюза.

115 Изискването за контрол за спазването на обществения ред на Съюза обаче се налага, за да се позволи на съответния правен субект да упражни правото си на ефективни правни средства за защита и да се ползва от ефективната съдебна защита, която трябва да му бъде гарантирана, ако се наложи евентуално и служебно, в съответствие с член 47 от Хартата и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, и то независимо кой му противопоставя арбитражно решение като разглежданото в главното производство.

116 Впрочем следва да се отбележи, че Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения, подписана в Ню Йорк на 10 юни 1958 г. (Recueil des traités des Nations unies, том 330, стр. 3), по която Съюзът не е страна, но всички негови държави членки и Конфедерация Швейцария са страни, също предвижда съдебен контрол на арбитражните решения, ограничен до спазването на обществения ред.

117 Както по същество посочват правителствата на Белгия, Франция, Литва и Нидерландия, както и Комисията, от споменатата конвенция следва, че макар всяка държава, която е страна по нея, да трябва да признае съществуването и силата на чуждестранните арбитражни решения, постановени по силата на конвенция, с която физическите или юридическите лица са се задължили да отнесат към арбитраж всички или част от споровете, които могат да възникнат помежду им във връзка с определено правоотношение, това задължение е съпроводено със задължението да се подложат на арбитраж всички или част от споровете, които могат да възникнат помежду им във връзка с определено правоотношение, това задължение е съпроводено със задължението на тази държава да гарантира, че заинтересованите лица могат да получат от компетентните национални юрисдикции, по тяхно искане или служебно, контрол за съответствието на тези решения с обществения ѝ ред. За държавите членки последното задължение само по себе си върви ръка за ръка със задължението да гарантират, че тези лица разполагат с възможност за контрол за съответствието на посочените решения с обществения ред на Съюза (вж. в този смисъл решение от 1 юни 1999 г., Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, т. 37).

118 Накрая следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда член 47 от Хартата сам по себе си, без да трябва да е уточнен в разпоредби на правото на Съюза или на националното право, е достатъчен, за да предостави на частноправните субекти право, на което да могат да се позовават (решения от 17 април 2018 г., Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, т. 78, от 29 юли 2019 г., Торубаров, C-556/17, EU:C:2019:626, т. 56, и от 28 януари 2025 г., ASG 2, C-253/23, EU:C:2025:40, т. 89).

119 Съгласно постоянната практика на Съда член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС — който, от една страна, е формулиран ясно и точно, а от друга страна, не е обвързан с никакво условие — има директен ефект (решения от 18 май 2021 г., Asociaà ia „Forumul Judecătorilor din România“ и др., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19, EU:C:2021:393, т. 250, от 22 февруари 2022 г., RS (Действие на решенията на конституционен съд), C-430/21, EU:C:2022:99, т. 58, и от 6 март 2025 г., D. K. (Освобождаване на съдия от разглеждането на дело), C-647/21 и C-648/21, EU:C:2025:143, т. 90).

120 От това следва, че когато приложимите към даден спор национални разпоредби евентуално представляват пречка за пълното действие на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, компетентната национална юрисдикция трябва, ако не може да тълкува тези национални разпоредби в съответствие с правото на Съюза, да ги остави без приложение по собствена инициатива. Правомощието в самия момент на прилагането на правото на Съюза да направи всичко необходимо, за да остави без приложение национална правна уредба или практика, която евентуално представлява пречка за пълното действие на нормите на правото на Съюза с директен ефект, е неразделна част от функцията на съд на Съюза, каквато изпълнява националният съд, натоварен в рамките на своята компетентност с прилагането на тези норми (вж. в този смисъл решение от 22 февруари 2022 г., RS (Действие на решенията на конституционен съд), C-430/21, EU:C:2022:99, т. 59 и 62 и цитираната съдебна практика).

121 Следователно това задължение възниква по-конкретно когато приложимите национални разпоредби възпрепятстват компетентната национална юрисдикция инцидентно да извърши ефективен контрол за съвместимост на арбитражно решение, постановено от CAS по спор, свързан с упражняването на спорт като икономическа дейност на територията на Съюза, с императивните принципи и разпоредби на Съюза.

122 При това положение посоченото задължение се налага по-специално при наличието на национални разпоредби и норми, които придават сила на пресъдено нещо на такова арбитражно решение в отношенията между страните по спора, от една страна, и доказателствена сила в отношенията между страните по спора и трети лица, от друга страна, без предварително да е било предмет на контрол, позволил на юрисдикция на съответната държава членка да провери ефективно дали е съвместимо с императивните принципи и разпоредби на Съюза. В това отношение е важно да се подчертае, че именно признаването на сила на пресъдено нещо, а следователно и на доказателствена сила на това арбитражно решение нарушава изискването за ефективна съдебна защита, предвидено в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 47 от Хартата.

123 Този случай всъщност съществено се различава от случая от практиката на Съда, цитирана в точка 55 от настоящото решение, при който признаването на сила на пресъдено нещо на съдебно или арбитражно решение, което е било предмет на ефективен съдебен контрол в съответствие с тези разпоредби, се оспорва, тъй като възпрепятства установяването и налагането на наказание за нарушение на друга разпоредба или принцип на правото на

Съюза и тъй като по този начин не се спазва ограничението, наложено от принципа на ефективност на правото на Съюза, относно силата на пресъдено нещо като израз на принципа на процесуална автономия на държавите членки.

124 Ето защо в случая националните разпоредби и правила, за които се отнасят преюдициалните въпроси на запитващата юрисдикция, би трябвало да бъдат оставени без приложение, освен ако, разгледани евентуално във връзка с други разпоредби на националното право, могат да се тълкуват в смисъл, че не са приложими при наличието на арбитражно решение като разглежданото в главното производство, което е въпрос, който подлежи на преценка от запитващата юрисдикция.

125 С оглед на всички изложени съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, разглеждан във връзка с член 267 ДФЕС и член 47 от Хартата, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска:

– да се признае сила на пресъдено нещо на решение на CAC на територията на държава членка в отношенията между страните по спора, по който е постановено това решение, ако спорът е свързан с упражняване на спорт като икономическа дейност на територията на Съюза и съответствието на арбитражното решение с императивните принципи и разпоредби на Съюза не е било преди това предмет на ефективен контрол от юрисдикция на тази държава членка с право да отправя до Съда преюдициални запитвания,

– да се признае на основание на силата на пресъдено нещо доказателствена сила на това арбитражното решение на територията на същата държава членка в отношенията на страните по спора с трети лица.

По съдебните разноски

126 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, разглеждан във връзка с член 267 ДФЕС и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска:

– да се признае сила на пресъдено нещо на решение на Спортния арбитражен съд (CAC) на територията на държава членка в отношенията между страните по спора, по който е постановено това решение, ако спорът е свързан с упражняване на спорт като икономическа дейност на територията на Европейския съюз и съответствието на арбитражното решение с императивните принципи и разпоредби на Съюза не е било преди това предмет на ефективен контрол от юрисдикция на тази държава членка с право да отправя до Съда преюдициални запитвания,

– **да се признае на основание на силата на пресъдено нещо доказателствена сила на това арбитражното решение на територията на същата държава членка в отношенията на страните по спора с трети лица.**

Подписи